

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DŽAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četrti leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu: najpozneje do pondeljka po popoldne za priobčitev v številki tekočega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co. Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Ameriški kapitalizem v naporih

za rešitev starega reda v Evropi

Na kongresu zastopnikov delavskih unij v Angliji je govoril dne 19. sept. med drugimi tudi predsednik odbora delavske stranke Harold Laski. Bil je viharno pozdravljen. Pred njim je govoril premier Clement Attlee, ki nič kaj rad ne vidi, da se Laski tako odkrito izraža in ker zahteva v svoji poziciji strankinega predsednika, da se naj delavska vlada ravna tudi v praksi po programu, ki ji je bil začrtan v slučaju zmage za socializiranje Anglije.

Laski je dejal, da ga nekateri člani delavske vlade smatrajo sedaj zgolj za "nadlego". Harold namreč rad govoril in piše — pa v takih momentih opozarja svoje tovariše na obljube, ki so jih dajali v kampanji.

Med obljubami in izpolnjevanjem obljub pa je razlika. Razlika raditega, ker jih čestokrat tudi pri najboljši volji ne moreš izpolniti.

Zato je Clement Attlee dejal delavcem Anglije, da bodo morali potpeti. Naj nikar ne pričakujejo izboljšanja svojih življenskih razmer hipoma, kajti Anglija je v sledi vojne postalna bankrotirana dežela in odvisna od dobrohotnosti dominjonov ter Zedinjenih držav.

Toda Laski pa je v svojem govoru uclaril po Zed. državah radi tega, ker si mnogi kapitalisti v njih prizadevajo tragedijo Anglije zlorabititi za njeno ekonomsko uničenje.

Ameriškemu kapitalizmu je odkrito dejal, da naj drži prste proč od programa delavske stranke za socializiranje Anglije.

Toda Velika Britanija sama od sebe ne bo mogla na noge, ker je bila najdalj v vojni in proporcionalno z največjimi stroški. Delavska stranka, ki pozna, kako piha veter v Washingtonu, je poslala tja po ukinjenju lend-leasnih dajatev dva predstavnika stare angleške diplomacije. Kajti če bi ju nadomestila s socialisti, ne bi nič dosegla.

Cim sta prišla v Washington s predlogom, da potrebuje Anglija v Zed. državah do okrog šest milijard dolarjev brezobrestnega posojila ali pa saj z najnižjimi obrestmi se so oglašili naši domači toriji, med njimi kongresnik Knutson iz Minnesota, ki je dejal, da ni naša naloga s posojili "socializirati Veliko Britanijo". Pritrdilo mu je mnogo drugih, a predsednik Truman jih je podučil, da se tu ne gre za nevarnost staremu redu v Angliji, ampak za nevarnost, ki preti vsemu gospodarskemu redu po svetu, če prepustimo Anglijo v polom.

Ekonomski krahene dežele je lahko zelo nalezljiva bolezzen. To smo v "depresiji", ki se je pričela po prvi svetovni vojni in je bila še končana s to vojno, zelo občutili.

Ako ameriški kapitalizem hoče ponovitev take krize, jo bo zlahka dobil. Če ne, naj rajše verjame Laskiju, da je napačno zastavljati pot socialnemu razvoju zgolj v korist privatnega profita. Kajti če bo ameriški kapitalizem le preveč hrepel po njemu in s tem zanemarjal ljudske koriste do kraja, bo nekega dne doživel še vse hujši, bolj vulkaničen polom, kot pa ga je evropski kapitalizem.

Usiljevanje naše sorte demokracije na Balkanu, ne bo obveljalo

Naš državni tajnik Byrnes se je zelo navdušil za demokracijo na Balkanu. Kar na svojo roko — niti Anglije ni vprašal za svet — se je odločil demokratizirati Bolgarijo. Sporočil ji je, da je njen novi volilni zakon nedemokratičen, in da vlade, ki bi prišla v Bolgariji na krmilo na temelju take postave, Zed. države ne bodo priznale.

V Angliji so se nekaj četrtr let temu čudili, se dušali, da bi bil moral Byrnes saj le malo namigniti vladu v Londonu, kaj namešava, a ker Angleži vedo, kako zelo bodo odvisni za svojo obnovitev gospodarstva od Zed. držav je Ernest Bevin ki je sedanji minister za vnanje zadeve Velike Britanije, pritrdil, da s stališčem ameriškega state departmenta z ozirom na Bolgarijo popoloma soglaša.

"Izvestja" v Moskvi so to postopanje Washingtona in Londona označile za umesavanje tujih držav v notranje zadeve suverene države. Casopisi v Angliji in v Zed. državah so njene proteste proti prisotnosti, s komentarjem, da ameriška in angleška vlada vzliči temu ostaneta na svojem stališču. Tako je Bolgarija volitve preklicala, ker sta Stalin in Molotov uvideli, da bo treba njima v Bolgariji precej popustiti.

Toda komu?

Kajpada strankam, ki so sicer bolgarske, ampak so služile do te vojne veliko bolj osišču, kakor pa Bolgariji. In ob enem so za stari red. Torej proti "komunizmu".

Potem je prišla Rumunija na vrsto. Ameriški državni tajnik Byrnes je na konferenci s časnikarji oznanil, kako zelo ga prosi rumunski mladi kralj Mihail, da naj mu Amerika in Anglija pomagati ustanoviti "demokratično" vlado namesto te, ki ji sedaj načeljuje Peter Groza.

V Moskvi so se razhodili in glasilo sovjetske vlade "Izvestja" je ugotovilo, da so tisti kraljev apel za "demokratiziranje" ru-

Nekaj drobiža

Chicago, Ill. — V starci domovini sem slišal selskega župnika v cerkvi sv. Petra pridigati revnim faranom, da gre lažje kamela skozi šivankino uho kakor pa bogataš v nebesa.

Dne 31. avgusta pa sem čital v Chicago Sunu, da je pokojni katoliški župnik Rev. James David O'Neal v Highland Parku blizu Waukegan, Ill.) zapustil \$268,000, kar je presenetilo posebno njegovega nečaka Charlesa Brusta in druge župnikove rođake. Ko je župnik umrl, je sodnik, ki se peča s pokojnikom zadavami, imenoval na odišču v Waukeganu omenjenega nečaka za upravitelja posojnikove imovine, predno se jo postavno uredi kajti mož je umrl brez oporce. Nečak je dejal, da je bil župnik reven mož in da njegovi sorodniki smatrali, da ima kvečljemu kakih pet tisoč dolarjev imovine. "Dobro," je rekel sodnik, "pooblaščam te, da jo upravljaš in mi poročaš koliko znaš." Ko je šel ta nečak potem v banko in odprl župnikovo varnostno shrambo, pa so našeli v nji gotovine in v drugih likvidiranih vrednostah edino vsoto \$268,000, torej nad četrt milijona dolärjev. Fant se je čudil, števi so strmeli, sodnik je bil presečen in posebno še čikaška nadškojska pismarna, ki ji ni šlo v glavo, kako bi mogel župnik na taki fari, čeprav ni revna, prihraniti toliko vsoto.

Poročajo, da so se morali naši vojni ujetniki na Japonskem klanjati pred Hirohitom soho in pa drugim japonskim mogotcem, sedaj pa smo Hirohita obvarovali na prestolu in Japonci se mu morajo klanjati kot so se mu, predno so bili poraženi. Sploh so naše jetnike tam mučili in jih ponizevali in zaradi tega je bilo v našem tisku veliko zgrajanja. Toda ali smo kaj storili, da Japonce rešimo stara sistema in njihnega "božanskega" cesarja?

Zdi se mi, da je naša uradna demokracija v Washingtonu vse preveč naklonjena dvoru. Dvori smo kraljicam in kraljem, knezom, princem, šahom in sultanom rajšči kot pa dā bi podpirali n. pr. španske republike in druge, ki so trpeli v borbi proti privilegijem, aristokratom in izkoriscanju. V Washingtonu je vse preveč klanjanja. Posnemajo stare evropske in orientalske dvore, namesto da bi uvajali demokracijo.

John Chamazan.

NEKAKO SEVERNE STRANI

Chicago, Ill. — V soboto 22. sept. bomo imeli redno sejo podružnice št. 2 SANS. Pričela se bo ob 8. zvečer na 1638 North Halsted St.

Skozi dve leti in pol, od kar podružnica obstaja, smo imeli 30 rednih sej. Zanimanje za to delo in udelenje na sejah je bilo prilično zadovoljivo za to malo slovensko naselbino, izvzemši v minuli dobi, ko se je udeleževalo naših sej komaj osem do štirinajst članov. Tudi na svoje prostovoljne prispevke je veliko članov "pozabilo".

Clovek bi lahko sodil, da je bila v zrak slabi udeležbi poletna vročina, ali žal, morda to vendarle ni glavni razlog. Saj je bilo tudi lani vroče, pa je bilo zanimanje vseeno precej "gorko".

Ko človek premisljuje vročke in se vprašuje o njih, so mi nakateri povedali svoje misli o pojemanju zanimanja. "Vojne je konec," so mi rekli, "in organizacije, kakršna je SANS, niso več potrebne."

"Jugoslavija je osvobojena", itd.

Morda tudi mnogi drugi tako mislijo, le da nočejo tega narančnost povedati. Pač nočejo zamer.

A razvoj dokazuje, da je nam SANS še vedno potreben. Ako večina naših ljudi misli drugače, bi bilo vseeno prav, da predemo skupaj in se pomenimo o tem. In na vsak način je v konservativu temu gibljumu, da to postopek jasno je v naprej obdržimo.

V pomožni akciji lahko še veliko sodelujemo. In ljubde tam potrebujejo pomoči. Zato apeliram na vse sedanje in bivše člane, da se udeležete prihodnjem sejtu. — John Turk, tajnik.

Tole mi ne gre v glavo?

To, da se ameriški in angleški kapitalizem trudita ohraniti Evropo starim privilegijem in sistemom izkoriscanja za privatni profit, mi je razumljivo. Ne gre pa mi v glavo, čemu si tu prizadevanja odevata s prevezo borcev za demokracijo v Evropi.

DRENANJE V URADIH "SOCIAL SECURITY" je sedaj toliko kot prej v municipijskih tovarnah.

In se večje. Kajti ljudje, na statisote in že par milijonov jih je — si isčejo brezposelnost zavarovalnino. Ni velika ali kolikor jo je, je dobro. Gornje je slika iz urada za brezposelnost zavarovalnine v New Yorku.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Malo pozna naša gospodarica

Teorije o postanku naše zemelje se še zmerom krijo. Edine pa so si v tem da je preteklo na milijone in milijone let, preden so se razvila človeška pleme.

Zato je nemiseln, iskati zgodovino davnih vekov v sestem pismu, pač pa tam, kjer je v resnici zapisana, to je, v zemlji sami.

Zapisana je v okameninah in rudinah, v spiljah in zasekah, ki so si jih izdolbe reke. Tam leži zemeljske plasti v prerezu druga vrh druga, kakor nalaže izložene, da jih studira človek. Toda do osemnajstega stoletja je dala možnost razvoja po zakonu prilagoditve. Raznimi savrijem in diplodokijem je bila usoda zapečetena, ko se zaradi svoje telesne preobilnosti niso mogli več prilagajati velikanskim spremembam podnebja in s tem rastlinstvu. Toda priroda jih ni docela črtača, da bi sistematično študiral ta "zapisnik skal", kakor ga imenuje H. G. Wells.

Ze to dokazuje, da je človeštvo še vedno v svoji otroški dobi. Ali vse polagoma prerasija svojo srajčico, in če si v svoji vrtoglavosti ne zlomi prej tilnika, bo nekoč odrastlo. Tedaj si ne bo več tolmačil demokracije vsak po svoje, pel slavosvetov svobodi pa likratil lizal peto onemu, ki mu daje ali samo obeča mrivicu vsakdanjega kruha.

Tedaj bo človek delal zato, da bo živel in imel kaj od življenja — ne pa živel zato, da bo delal. Odklenko bo tedaj tudi vsem takim, ki žive zato, da uživajo sadove tujega dela, kajti duševno dozoreli človek se ne bo dal več izkoščiti. Stroj bo služil in olajšal življenje tistemu ki ga ustvari — ne pa tistemu ki ga 'financira' z denarjem iz delavskih žuljev iztisnjeneh.

Dandanski ljudje so še vse preveč upreženi v težkem voju za obstanek. Vsled tega se vrte največ le okrog svojih lastnih malih osebic in se skoro ni čuditi da se tako malo — ali nič

prav koplje? Dali razvažeč premoga, na primer nas Udovič, kdaj pomisli, kaj pravzaprav tovori in prelaga! Nemara bi ga črne maroge na obrazu in rokah manj motile.

Toda tedanjega vegetacija je bila sočna, neprimeroma sočnejša od sedanja. Če je priroda tako skrbna gospodinja, kam je spravila sok! Oljni vrelci in jantrar so nam odgovor.

Jape, mislim, da bo treba zadržati. In ne godrnjaj, ko nalažeš premog — ta črni diamant je padlo na tisoče partizanov, tisoče pa jih je še danes zaprljih v ječah. Naš state department pa se ponaša, da bo nadzoroval prihodnje volitve v grški parlament in pomagala pa mu bosta pri tem tudi Anglija in Francija.

Zdi se mi, da je vsled teh pristiskov demokratične koalicije v Grčiji časno uničena. Rad pa bi videl da sem v zmoti. Kajti ako nisem, bosta v takih deželah triumfira rojalistična reakcija in fašizem.

Naš državni tajnik Byrnes je dne 18. avgusta opozoril bolgarsko vlado, da je volilna postava, ki jo je sprejela, nedemokratična. Zato smo Bolgariji ukazali, da morajo biti volitve v nji demokratične, ali pa bolgarske vlade sploh ne bomo priznali, ne sklenili z njo mirovno pogodbino. Zahtevali smo, da naj bo dana v vsakem bolgarskem državljanu priložnost glasovati po svojem prepršanju in da naj imajo pravico nominirati kandidata tudi opozicionalne stranke.

V take vrste demokracijo verujemo seveda tudi socialisti.

Ampak zelo "sem radoveden, da se državni tajnik Byrnes zaveda, da je v državi, v kateri je bil on rojen, in ki jo je dolgo zastopal v kongresu — v South Carolini, še sedaj nimajo demokracije? Delavci, dñinari in revni kmetje so v South Carolini brez volilne pravice. Torej pa bo Byrnes hotel, bi labko najprvo naslovil ultimatum za demokratične volitve svoji So. Carolini, namesto da se spotika ob Bolgarijo.

Umazanega perila ima dovolj pred svojim pragom, ako mu je res za čiščenje in demokracijo.

V južnih državah ameriške unije je nad deset milijonov državljanov brez volilne pravice in ni jim dana prilika svobodno voliti.

Državni tajnik Byrnes, ki prihaja od tam, bi torej začel prav zares lahko pometati najprvo pred svojim pragom.

Tudi novi angleški minister vranjnih zadev Ernest Bevin se je navdušil za demokracijo na Balkanu. Posebno mu je zanj v Bol

POVESTNI DEL

GABRIJELA PREISSOVA:

LAHKO NOČ

Iz zbirke "Korotanske povesti"

K Mrkličevemu posestvu se je šlo iz doline poltretjo uro po zložni poti navkreber skozi gozd. Dejalo se je tu od nekdaj tudi "pri Grudnu", kakov imajo v tem kraju sploh posestva po dvoje imen, dasi je bila ta kmetija, med hribovskimi najvišja in najmanjša, med sosedji le malo znana. Po leti se je poslopje v svoji na videz nepristopni višavi vse skrilo v zelenju, samo časih je je izdal dim, vijoč se lahno in kakor stebri ravno iz dimnika; in nekoliko belih gobov, frfajočih nad temnozenjenim grebenom hriba liki bele iskri, je oznanjalo, da so tu gori ljudje. Kadar je bilo po zimi ozračje čisto, se je sredi bele oklice videlo skromno poslopje že iz doline; marsikdo je tedaj pomiloval te ljudi, na samoti bivajoče, in se vprašal, kako se pač od tam hodi v cerkev? —

Zadnji gospodar pri Mrkličevih je bil dolgi Matevž. V tem času je stopalo po navadni nedeljski poti od Grudna dvoje večjih in dvoje manjših čevaljev; — bila sta to Matevž sam in Mica, njegova mati. Ali kmalu je opešalo dvoje manjših, in gospodar je hodil marsikatero nedeljo sam v cerkev; mati pa je varovala doma.

Ob takih priložnostih pa je prinašal Matevž seboj iz doline od kupca to in ono, časih celo kako popravljeno ali tudi novo železno orodje ali pa perišče žebanje. Več ni potreboval od dolinskega sveta. Mrkličev svet je bol in obče strm, toda, ker je bil proti solncu obrnjen, je vse dobro rastlo; mladi kmetič pa je mislil tudi na vse. Rži je sejal toliko, da je bilo vse leti dosti kruha; na najboljši kraj je vrgel celo mero pšenice, ovsa in ajde, vsadil malo koruze, bobo, fižola, prosa in krompirja; časih se je spomnil celo na konopljo in na olje iz bučinega semena. Za hišo na travniku je bilo nasajeno drevje: hruske in jablane, katerih sadje je za vse leto zadoščalo za mošt. Vir denarja pa je bila tu reja govedine, od katere je redno vsako leto lahko prodal dvoje pitanih, časih so se pa zraven prodale starejše ovce.

Mrkličeva očevina je bil trduh: ves svet se je težko obdelal, in spomladanski naliivi so radi trgali cele lehe mlade setve. Ali mladi neumorno vstrajni kmetič se ni pominjal drugič opraviti uničeno delo; tolažil se je, češ, za ajdo še ni prepozno. Matevž ali Tevža je bil nezakonski sin Micike Mrkličeve, katera je ostala samica do smrti iz vzroka, o katerem sama ni premisljevala. Tevža je imel

slap; ščebetava, na pol slepa sraka, ki se je smešno družila z golobi; kresne mušice, žabica v žlebu: vse to jim je bilo v radost, in samo kragulj in lisica, ki sta časih grozila prostosti kurentine, sta bila tu sovražnika. Kaj čuda, če je Jerica, ki je vedela povedati v začetku tukajnjega svojega prebivanja marsikaj o človeških ludobnosti, katero je izkusila kot sirota, kmalu pozabila vse to. Oči so se ji žarile od srčec, kadar je prišel jesen mož moker od potu s polja domov, a si še tedaj ni privoščil odmora. Tako je bilo ves čas, dokler je bilo dosti dela na polju. Mož ni hotel, da bi hči stala praznih rok, kadar sinček prevzame gospodarstvo. Začel je zanj v piskerčk iz porcelana, ki ga je prinesla Jerica z doto v košarici, spravljal srebrne goldinarje. In dasi nihče ni umel pri Mrkličevih čitati in pisati, so vendar znali štetni, koliko imajo že prihranjenega.

V posodici je bilo že šestnajst goldinarjev, ko je Matevž jel vznemirjati v lepih njegovih mislih hud kašelj, kateri se ga je lotil vsled preoblega napora in prehlajenja. Mati je imela spravljeno posušeno lipovo in bezgovo cvetje ter pasje salo; sedaj je Matevž poskušal drugo za drugim. Ali zastonj: kašelj je bil trdovraten, in Tevža se je moral delu odtegovati. Le sreča, da je začel kašljati šele na zimo, ko ni bilo treba toliko delavnosti. Toda za Matevžovo potrepljivost je bila to huda izkušnja. Bližala se je že pomlad, ali kašelj še ni odjenjal. Ker sta ga ženski nagovarjali, je šel Matevž v mesto k zdravniku, da bi bilo že vendar enkrat konec te nadlege.

Zenski kar pričakovati nista mogli Matevža. Tisti čas je bil dan že dolg, ali gospodar se je vrnil šele, ko je bilo nebo že posamezno zvezdam in sta otroka že davno spala.

Ni prišel sam; s seboj je prišel malo gluhega hlapca, ki je pri Mrkličevih že delal, ko je bil še ded živ. Po sili se smehljajoč je pripovedoval, da mu je zdravnik naročil, da bi si koga poiskal za pomočnika, dokler ga kašelj ne pusti. Sicer je še pravil, da je ta zdravnik jasno učen in moder gospod.

Tevža je res prepustil vse poljsko delo zanesljivemu delavnemu hlapcu, sam pa je začel popravljati orodje in pohištvo. Tu in tam je pokril streho z novimi dvojnimi deskami; iz stare veže je spravil drobno kamnje in obložil tla z velikimi ploščami; na dveh straneh poslojava je naredil kapnici odtok. Nапоследу je postavil zraven poslopja leseno kolibko, katera se je zaklepala in v kateri je zlasti rad obdeloval razne reči, ki jih je prišel nekdaj v vozu z doline in jih skril pred ženskama.

"Tevža," ga je skrbno ustavila žena, ko je ravno zaklepala kolibko in postal na pragu med odprtimi vrati pogleduje z iskrcim se pogledom, kar je hranil v nji — "lepo poslušaš slete gospoda doktorja! Na eni strani se dela izognje, na drugi pa ga pa izmisliš. Stokrat bolj si videti upahan nego si bil prej. Kašla se še nisi iznebil, in žetve imamo pred durmi. To je pa zate čas trpljenja... O Marija! Jaz pojdem sama k doktorju..."

Tevža ni takoj odgovoril, temveč stal nekaj časa s povešenim pogledom in tako žalostnim obrazom, da je bilo Jerici skoro žal, da je njen glas zvenel nekako očitajoče. "Mene to že skrbi," je dodala mirno in mukavo; "poslušala sem te danes po noči."

(Dalje prihodnjic.)

Japonske izgube v Mandžuriji

Sovjetsko vrhovno poveljstvo na Daljnem vzhodu je sporočilo, da je bilo v kratkotrajni vojni med Sovjetskim unijom in Japonsko 674.000 Japoncev ubitih ali pa ranjenih in ujetih. Sovjetska armada je pričela z invazijo v Mandžurijo 9. avgusta in prenehala z bojem 9. septembra, ko se je japonska armada v Mandžuriji uradno podala.

HIPNO NAVDUSENJE ZA UPOR ni vselej tudi prevdarno navdušenje. Gornje je slika iz Francije, v trgu Pol de Leon, kjer so ljudje mislili, da je zmaga za zaveznike že dobijena, pa so se podali na plan. Nemci so jih s svojim orožjem kmalu ukrotili ter jih 27 izmed njih nogvali v smrt. Gornja slika predstavlja, ko so Franci po osvoboditvi svoje dežele te žrtve odkopavali in sneli njihne rakve iz grobov, da jih znova častno pokopajo. Rakve so pred pokopom okinčali s cvetjem.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

Frank Bregar, Avella, Pa., je poslal dve naročnini. Pravi, da dela že 22 mesec v radi slabega vida in drugih neprilik, zdaj pa, ko je vojna končana, bo imel spet obilo tovarishe. Kajti to, kar so nam pravili v vojnem času, se bo najbrž razblinilo v prazen nič. "Volk sit in koza cela" ne morebiti pravilno v potem pisal še daljše pismo. Poslal je tudi dve naročnini in \$4 v tiskovni sklad.

Edwarda Tomšiča, Walsenburg, Colo., sem pogrešal, ker ga ni bilo na zadnjo sejo gl. odpora SNPJ. Vselej se je ustavil pri meni, da malo pokramljava.

loten listek, na katerem bo navedeno, kdo ga je poslal. Tako se bomo z ljudmi tu in tam po dolgem času spet seznanili.

Tudi nekaj izvodov letosnjega Majskog glasa imamo še na roki. Naslovili ga bomo v stari kraj, ako nam pošljete z naslovom vred znesek 45c. Torej ne želim drugega pri teh pošiljavah, kot da krijemo le svoje stroške.

Morda želite poslati svoje lastne letnike Ameriškega družinskega koledarja tja. To lahko storite. Navodila boste dobili v vašem poštnem uradu in ače ne bodo zadovoljiva, pišite nam, pa vam jih bomo poslali.

Kaj mislite, ali bi, ali ne bi poskusili dobiti Proletarju do prihodnjega Božiča vsak saj enega novega naročnika? Mnogi so to že storili. Veliko jih je, ki so se potrudili razširiti list brez tegata bodrila. Ampak kaj, če se bi zares — kar brez kampanje — lotili te naloge vse skušati!

Leo Zevnik, La Salle, Ill., je eden tistih naših zastopnikov, ki se malo oglaša v listu, zato pa toliko več dela v njegov prič. Poslal je 6 novih, 4 obnovne naročnini ter \$4 v tiskovni sklad. Nam jih je izročila njegova mama s. Frances Godina. John Chamazar je izročil 8 naročnin (4 nove), in Angela Zaitz 6, od teh dve novi. Obiski: Iz Clevelandu sta nas obiskala Joseph Franceskin in Anton Ogrin, ki sta se spomnili tudi tiskovnega skladu. Prvi mi je pustil nato na mizi slednje vsebine: "Sedaj, ko je vojna končana, bomo pa tisti, ki nismo delali za vojno, prispevali v sklad 400-terih." Dalje sta nas obiskala Leo Zornik, sin našega zastopnika Toneta Zornika za zap. Penno, ki je bil nedavno častno odpuščen iz armade. Služil je nad tri leta, in pa Ernest Dreshar, Cikačan, ki je tudi služil Strica Sama okrog tri leta.

Potem se je oglasil naš "Big" Toni Tomšič iz Oaklanda, Calif. Poslal je 4 naročnine. Toni je še zmerom "fant od fare" in upam, da nam ga bo narava še dolgo ohranila, ravnotakno njezino boljšo polovico. Kajti svet bi bil toliko na slabšem, aki bi nas zapustila in odšla v "večna lovišča". Toni pravi, da za tak rajzo ni še kar nič pripravljen.

Mike Krultz, Willard, Wis., je zaposljen s svojo farmo da kaj, toda še zmerom si iztrga nekoliko časa, da tudi za Proletarja kaj storii. Poslal je 4 naročnin in \$1 v tiskovni sklad, ki ga je pripeval Fred Schiltz. Razume se, da kot običajno tudi zdaj ni vzel provizije za svoje delo.

John Petrich, Youngstown, O., ki je kumoval ob rojstvu Proletarja, se še zmerom zanimal za jan. Obnovil je naročnino in dodal še \$2 v tiskovni sklad.

V prejšnji številki na prvi strani je bilo čitaljem pripovedano, da naj svojcem pomagajo poleg s pošiljtvami blaga in živil tudi duševno. Večinoma nismo imeli od tam pisemskih zvez od kar se je vojna pričela in še zdaj so jasno skromne.

Cudno, kaj vse naredi stalna zaposlitve, to je, če imajo delavci stalno delo in primeren zasluj.

Vse te nekdanje rudarske naselbine so oživele, ko je vlada začetkom vojne v bližini zgradila par municipialnih tovaren. Vrednost posestev, tako načinov domov kot farm, je takoj poskočila za več sto procent.

Zdaj, ko je tega dela konec je pa vse nekako klavrnino in v

skrbah; in povrh tega se vojaki vračajo domov, ki bodo tudi iskali delo.

Tovarna v Parsonu, ki je stala nad 40 milijonov dolarjev in bila zgrajena na 17 tisoč akrov sveta, je popolnoma prenehala z delom. Druga pa, južno od Pittsburgha se po skupi preuredit, da bo proizvajala umetna gnojila za farme.

Nekaj časa bo nadomeščalo delo brezposebna podpora in kaj potem? Mladina bo spet šla iskat delo v mestno industrijo če bo sploh tam kaj dela zanj.

Vrednost domov se hitro znižuje in bo lahko prišlo do predvojne dobe, ko se je tod okrog dobitilo takoreč "pet hiš za en groš". Za 300 ali 400 dolarjev se je že dobila cedra štirisobna hišica z velikim vrtom za zelenjavo.

Človek premisljuje, ali se bo porodila v glasi mase delavcev misel, kako je to, da ravno vojna, ki je najhujše zlo za človeštvo in največja destruktivna sila, prinese prosperitet? Ali ne bi logično moralno biti ravno nasprotne?

Se vedno čakamo na direktno poštno zvezo s svojci v Jugoslaviji. Saj so tudi drugod po drugih deželah porušili mostove, zeleznicne in ceste in kot se čuje, imajo že povsod boljše zveze.

Cimdalje jasnejše postaja, da so vse reakcionarne sile, tako v Ameriki kot drugod, na delu da se zadavi in izstrada novo Jugoslavijo; jim je preraikalna in ker izgleda, da ne bo "spoštovala svetost" velikih cerkvenih posestev in pred vsem zunanjih in domaćih kapitalističnih interesov. Očividno vlada mržnja in sabotažiranje vsepovsod proti mladi državi z namenom, da se jo popolnoma izstrada in uniči. Težko je razumeti, kako se to sklada s tistimi štirimi nauki o svobodi in samoodločevanju.

Naš običajni Labor day piknik Kansaške federacije SNPJ je tudi letos odpadel. "Ni mogoče dobiti piva," je rekel odbor.

Kdo v teh "hudih" časi še pije "tri-dva" pivo je nam uganča. To pivo je namreč posebna specialiteta narejena nalašč za Kansas in še nekaj drugih suhih držav. "Gre za armado", so nas tolažili.

Skupina vojakov, ki sem jih videl na V-J day v Kansas Cityju, je pač morala biti del tiste armade; v vsaki roki flašo rakije, pa so se tako pošteno maščevali in oddolžili za tiste trezne čase, ko so jim stregli s "tri-dva" pivom.

"Imaš precej lepo grozdje, boš naredil vino," sem vprašal znanca. "Kako hudiča, če pa ni sladkorja", je rekel zanobant. Pa sem mu oporekal, češ, da smo v starem kraju delali dolenski cviček tudi brez sladkorja. Glavno, da je lepo zrelo grozdje in predvsem da ne pride voda vmes. "Se ko sem vodo prilival, je vina vse prehitro zmanjkovala v sodu", je bil odgovor. In tako mora zdaj prodajati grozdje po dva dolarja bušel kar se mu zdi nič manj kot bogokletje, ker bo moral sam piti vodo. "Prokleta vojna," je vzdihnil.

Anton Shular.

IZ KANSASA

Solnce je palilo kansko prejaro od začetka avgusta do sredini septembra. Zdaj, ko se je shladilo, je prišel jesenski dež, toda mesec dni prepozno. Zaradi močne pomladi so farmarji letos posejali izredno malo koruze in še tisto je pa uničila poletna sruša. Primanjkovalo bo torej krme za živino in posebno še za svinje.

Cudno, kaj vse naredi stalna zaposlitve, to je, če imajo delavci stalno delo in primeren zasluj. Vse te nekdanje rudarske naselbine so oživele, ko je vlada začetkom vojne v bližini zgradila par municipialnih tovaren. Vrednost posestev, tako načinov domov kot farm, je takoj poskočila za več sto procent.

Zdaj, ko je tega dela konec je pa vse nekako klavrnino in v

ALI JE IZVEDLJIVO?

PRIDOBIMO PROLETARCU K NJEGOVU
ŠTIRIDESETLETNICI POVPREČNO

vsak vsaj enega novega naročnika!

TO MU BO CIRKULACIJO IN DOHODKE
PODVOJILO.

Spomnimo se ob vsaki priložnosti tudi njegovega tiskovnega skladu. Dva tisoč novih naročnikov do novega leta bo Proletarci v največje zadoščenje za prehod iz svojega štiridesetega v eno in štirideseteto leta v bojih za ljudske pravice in za kulturni podvig delavstva.

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročina za Združeno državo (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četr leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

KOMENTARJI

Vladimir Maček je rekel na sestanku s časnikarji v Parizu, predno se je pričela konferenca velike petorice v Londonu, da je njemu zelo veliko za Trst in da bi ga Jugoslavija tudi dobila, če je ne bi bil Tito na krmilu. Torej "graft". Titu ga ne bi dali, ker ni za "graft", a Mačku pa, ker se boljše "zastopi" na zvijače. Resnica je, da se je Maček časnikarjem 'debelo zglasal.

Ante Pavelič in dr. Maček sta bila na Hrvatskem, ko je Mussolini zaključil, da postane Dalmacija italijanska provinca, pa nista nič rekla proti. A šele sedaj, ko so partizani na krmilu, se ti bivši apizarji fašizma dušajo, kako silno so za demokracijo, za "združeno" Jugoslavijo in pa za vsake sorte svobodnije, poleg onih, ki jih je pokojni Roosevelt razglašal.

Zivko Topalovič, ki živi od fondov, ki jih ima še v področju Konstantin Fotič, se s svojim navduševanjem za "demokracijo", kakršno zastopa čaršija s kraljem Petrom na čelu, izigrava v zaton. Nekoč je bil Zivko revolucionar. Sedaj je le še velesrb. Ko se je osnoval njegov takozvan narodni demokratični odbor, v senčah Mihajlovičevih bajonetov, je prisegal zvestobo Petru. In mu še sedaj poje globo. Je škoda moža. Zanaša se na pomoč angleške in ameriške vlade že dolgo. Med svojim ljudstvom je nima več. Na socialistično ideologijo, za katero je v svojih mlajših letih dokaj storil, je pozabil. "New Leader" v New Yorku, ki je njegov glavni propagandni organ v tej deželi, prejema vse gradivo skozi Fotičeve velesrbsko propagandno pisarno.

L. C. Christopher (Kristoforovič) iz Garyja, Indiana, ki je predsednik glavnega in edine srbske podporne organizacije v tej deželi, je dne 9. sept. naslovil državnemu tajniku Jamesu F. Byrnesu brzjavni apel, da naj kaj stori v obrambo srbskega naroda, ki ga je Tito zasužnjl. "V imenu človečanstva in demokracije Vas prosimo," mu pravi v brzjavu, "da storite vse v svoji moći za osvoboditev srbskega ljudstva..." In če si predstavite, da pošilja teden za teden slične apele tudi dr. Vladimir Maček za obrambo hrvatskega ljudstva, pa dr. Rožman, pa novoosnovana liga katoliških Slovencev v Ameriki za osvoboditev Slovencev, kdove, kako jim je pri duši tistim, ki se v državnem oddelku s takimi pismi pečajo in si mislijo, "preneti ljudje, saj si samemu sebi kopljete grob!"

Srbci so veliko trpeli v borbi za svojo svobodo, toda ko so jih dobili, in ko so zavladali nad kraljevino Hrvat, Srbov in Slovencev, so vlogo tako slabo izvršili, da si niso v zgodovini pridobili nikakršnega kredita. S svojo sedanjo takotiko si bodo svoj zatemnili prestidž še bolj zameglili.

Finski parlament se je moral odločiti, da-lj je tudi na Finškem kaj vojnih zločincev ali ne. Najprvo je sklenil, da ne. A opozicija je vzikelila, iz Moskve so ji dali vzpodbudo, in tako je 12. septembra zbornica v Helsinki sklenila, da se naj prižene na zatočno klop vse tiste, ki so krivi, da je Finska stopila v vojno na nacijski strani. Vaino Tanner je vsled tega zelo prizadet, čeprav je sovražnik nacizma. Ampak ker je sovražnik Stalina bolj kakor Hitlerja, bo sedaj nedvomno moral na zagovor vsled svoje zmotne, ker si je zaveznički napačno iskal.

Joseph Zalar ni naiven, ampak zelo navrhovan človek. Če se mu zljubi, lahko vleče za nos

množe naivne naprednjake, ampak težje pa v taki igri shaja s kanoniki, kakršen je n. pr. Father Oman pa z gospodi kot so Slaje, Ambrožič, Jager itd. V "Glasilu KSKJ" z dne 29. avgusta ima članek z naslovom "Zakaj in čemu liga katoliških Slovencev?" V njemu ugotavlja, da ni bila ustanovljena proti nukomu, ampak le za katoliško in slovensko narodno miselnost. Kajti... "mi, ki smo v tej deželi katoliško misleči, ne moremo misliti na svoje rojake tam samo kot Slovence, ampak takoj tudi kot na katoličane..."

Bili so dnevi, ko so nekateri "naši" trdili, da čemu ne zaupamo klerikalcem! Saj sploh niso klerikalci, ampak Slovenci, ki so katoličani ob enem, a v isti sapi pa pripravljeni z nami so delovati za svobodo naroda. Ta kolona je bila v tistih dneh edina v kateri je bilo prerokovan, kako zelo se motijo tisti, ki se niso od marelarskih apizarjev niti naučili.

Liga katoliških Slovencev, ustanovljena v tem poletju v Joliju, je oglašana s sledenim odborom: Jolietski župnik M. J. Butala je njen predsednik; Fr. Tušek, podpredsednik; Josephi Muster, Joliet, prva podpredsednica; John Mlakar, Chicago, retji podpredsednik; Rev. Alojzij Madic, Lemont, Ill., tajnik; Joseph Zalar, blagajnik. V takozvanem posvetovalnem odboru so duhovniki Oman, Matija Jager, Edward Gabrenja, Aleksander Urkar, Frank Baraga, M. J. Hiti, Stefan Kassovic, in pa lajki John Germ, Frank Wedic, Anton Grdina, Mary Polutnik, Catherine Roberts, Math Slana, Paulina Ožbolt in John Gottlieb. V nadzornem odsiku so Geo. Brince (Eveleth), John Terzelich, John Denša, Frank Lokar in Jean Težak, v publiciskem pa Albina Novak, John Jerič, James Debevec, Ivan Zupan in Rado Staut. Pravijo, da sta samo Debevec in Staut res navdušena člana tega odbora, ker napadata partizane in Sanski prepirjanja. Zelo neprijetno pa more biti Albini Novakovi, kajti kako naj bo ob enem člani publicistskega odbora in pa SANSA ki bi ga morala v svoji novi službi napadati, namesto braniti? A kar pa je Josepha Zalarja tiče, se je iz vse sorte klešč dokaj dobro "izmazal". Niti "Father" Oman mu ne more sedaj nicesar očitati.

Stari "dobričina" Rev. Trunk se v svoji koloni v Am. Slovencu otepa očitkov da kaj! Silno za grešnega so ga razglasili njevi duhovni tovarisi. In Trunk tolce in pleza kot star hribolazec po njih in udarja, kamor zade. Pa bo bržkone izgubil.

Škof Rožman, ki je na varnem pod vatikansko in zavezniško zaščito, ne bō smel več v Ljubljano. On spada na podlagi evidence, ki jo je objavila slovenska vlada, ne le med kvizilinge, ampak tudi med vojne zločince. Mnogi slovenski duhovniki, posebno mlajši, se opravičujejo, češ, mi nismo kriči, če smo imeli tako nevečega duhovnega pastirja! A škof Rožman se je udal usodi in nekje v Italiji pije svoje vino, je in se morda "raduje", da se je z njim končalo tako kot se je.

Bivši japonski premier Tojo si je skušal pomagati na drugi svet pred ameriškimi vojnimi policijsi s kroglio v život ki pa je ni pravilno nameril. On se ne smatra vojnim zločincem. A ve, da ker on ne bo sodnik, bo obsojen. Ugotavlja, da je bil kričec — glavni krivec druge svetovne vojne Roosevelt, ne pa on ali Hirohito, ali Hitler, ali Mussolini. In je verjetno, da se bodo o tem politiki še zelo dolgo prekrali, predno bodo čez deset

JAPONSKI GENERAL KAWABE v stanju, ponižanja, ko je moral podpisati pogoje v imenu svojega cesarja Hirohita za prihod ameriških čet na Japonsko.

ali dvajset let zgodovinarji ugotovili, kdo je bil res povzročitelj tega klanja, ako ne bo do takrat nastala že tretja svetovna vojna.

Člankar dnevnika A. d. razlagata, da je pravzaprav le papež branilec in zaščitnik malega človeka. Pa je v defenzivi, zato s svojimi argumenti ne bo nič opravil.

V Italiji je na tisoči slovenskih beguncev, aka je verjetno poročilom v katoliških listih, ki jih prejemajo iz Vatikana in sedaj tudi po regularni pošti iz Italije. Zanje se poteguje slovenska katoliška liga, ustanovljena v Joliju, ki pravi, da je treba tem ljudem prisločiti nujno na pomoč. Cemu? Zakaj so sploh zbežali iz Jugoslavije?

Ivan Zupan je objavil v "Glasilu KSKJ" pastirske pismo ljubljanskega škofa Rožmana iz leta 1943, menda pod pritiskom da se na kak način zatemeni škofove spletke proti zavezniškim v Sloveniji obnoviti monarhijo, ker je strah pred republiko.

V Italiji se privilegiji boje civilne vojne in "komunistične revolucije" cim bi odšle iz nje angleške in ameriške čete. Vatikan zelo priporoča, da naj v korist reda in mira zavezniška oborožena sila ostane v Italiji tudi še potem, ko isklémemo mir zno. Kajti ce se "rdečkarji" upro, je možno, da bo tudi italijansko vojaštvo potegnili z njimi. Nas pa se bodo vsi skupaj bali. Kot ponavljamo teden za teden, gre se med starim rečedom, da bi vsega splenjeni.

John M. Mecklin je poročal

11. septembra iz Rima o zahtevi ameriškega vrhovnega poveljstva v Italiji, da naj si ohranimo v nji tudi v bodoče močno okupacijsko armado, izmed nje v Trstu okrog 35.000 mož. Proticom potrebujejo Zed. države na Primorskem toliko oboroženo silo? Uganete lahko menda brez nagrade.

V Grčiji se je zavezniška oborožena sila dobro obnesla. Namreč dobro za privilegije, toda jaka slabo za ljudske koristi in še slabše za demokratiziranje Grčije.

Ameriška in angleška vlada se v Evropi bojita komunizma toliko, da vse preveč protrezira tiste kroge, ki so temeljni vzrok socialnega nepokoja. Saj ljudje v Evropi ne zahtevajo drugega kot obetane jim "štiri svobodnici". Ako torej zavezniške vlade verujejo v svoje obljube, čemu ne pospraviti s povzročitelji in s stebi socialnih zlomov?

Na Japonskem so samomorske poslovitve od življenja,

zato se tega sredstva poslužujejo ne le navadni smrtniki, ampak tudi najvišji ljudje na Japonskem.

To je zanje mora junaštvo, ali pa kazen za grehe, ki so si jo sami naložili.

A Japonski s tem ne bo nič pomagamo.

Vzelo bo dolgo, predno bodo navadni ljudje na Japonskem popravili škodo, ki so jim

jo povzročili takozvani vojni lordi,

pa drugi japonski "nadljude",

in Hirohito, katerega smo v korist nadaljevanja starega, gnilega japonskega vlada

čimprej?

Na Japonskem so samomorske poslovitve od življenja,

zato se tega sredstva poslužujejo ne le navadni smrtniki, ampak tudi najvišji ljudje na Japonskem.

To je zanje mora junaštvo, ali pa kazen za grehe, ki so si jo sami naložili.

A Japonski s tem ne bo nič pomagamo.

Vzelo bo dolgo, predno bodo navadni ljudje na Japonskem popravili škodo, ki so jim

jo povzročili takozvani vojni lordi,

pa drugi japonski "nadljude",

in Hirohito, katerega smo v korist nadaljevanja starega, gnilega japonskega vlada

čimprej?

Na Japonskem so samomorske poslovitve od življenja,

zato se tega sredstva poslužujejo ne le navadni smrtniki, ampak tudi najvišji ljudje na Japonskem.

To je zanje mora junaštvo, ali pa kazen za grehe, ki so si jo sami naložili.

A Japonski s tem ne bo nič pomagamo.

Vzelo bo dolgo, predno bodo navadni ljudje na Japonskem popravili škodo, ki so jim

jo povzročili takozvani vojni lordi,

pa drugi japonski "nadljude",

in Hirohito, katerega smo v korist nadaljevanja starega, gnilega japonskega vlada

čimprej?

Cesar Haile Sellassie smatra,

da bi moral tudi on imeti nekaj

besede, ko se sklepajo mir z Italijo.

Zeli pot do morja, a ob njemu so angleški, francoski in

italijanske kolonije. Torej se

ČEHOSLOVAŠKA V NAPORIH ZA BODOČNOST NA KRIŽPOTIJIH

Cehoslovaška je v medsebojni politični borbi, ki sloni na trenjih, ali naj se v bodoče še naranča na zapadne države, čeprav so jo v jeseni leta 1938 prepuščene Hitlerju v milost in v ne-milost, ali pa naj se povsem opere ob Sovjetsko unijo, kateri se velik del češkega naroda tudi noči podvire, ker je vzgojen v duhu takozvane zapadne demokracije, kakršne Rusija ni še nikoli imela in ji sedaj ni ranjeno.

Cehoslovaška, ki je do dobrega apzarstva, ki sta ga vodile angleška in francoska vlada (več ali manj tudi z odobrenjem ameriške vlade) v evrop. koncer-nu veliko pomenila, je po romaju mareljarjev iz Pariza in Londona izgubila vse, kar si je pridobila po prejšnji vojni in ob svojem koncu leta 1939 je postala hipoma le Hitlerjev protektorat, ne da bi se mu mogla braniti. Sovjeti unija je bila ena kritičnih dnevin edina, ki je zatrjevala, da bo šla v borbo za neodvisnost Čehoslovaške, ako to stori tudi Francija. Rezultat je bil monarkovski mir s Hitlerjem. Beneš je moral v uvežbi v Češki je postala z vso svojo industrijsko silo dekla Hitlerjevega tretje raja.

Sedaj je osvobojena, toda se čuti ponižano in za izdano od svojih zapadnih zaveznikov v državni krizi 1939. Prijateljska domačija je ostala le USSR.

Ampak Čehi — kot že rečeno — naučeni zapadne kulture, bi radi v bodoče sovjetsko zaščito in ob enem v svoji deželi sistem zapadne demokracije. To stališče zagovarja posebno srednji sloji. Velik del mase, pod vodstvom social-demokratske in komunistične stranke, pa je po polno oslonitev na Sovjetsko unijo.

Casniška agencija ONA je objavila o tem sledenje poročilo:

Dne 24. avgusta je bilo uradno naznanjeno, da bo sklicana za dan 28. oktobra provizorična nadzorna skupščina. S tem se bližajo notranje politične razmere na Čehoslovaškem svoji kritični točki. Napetost, ki je nastala, je predvsem izraz nasprostva med prirvenci zahodnih demokracij in onimi, ki zagovarjajo popoln prekrot v smeri sodelovanja s Sovjetsko unijo.

Dr. Karl Renner si je po prihodu rdeče armade na Dunaj vzel težljivo nalogo, ustanoviti vlado osvobožene Avstrije. Sovjetska unija ga je v njegovih naporih podprla, ne pa Anglija in ne Zed. države. "Vlado bom bolj poenostavil," je rekel Renner, da bo ugajala Washingtonu in Londonu. A ob enem se je pritožil, da mu "nekateri" zavezniški poveljniki nagajajo, namesto da bi mu pomagali.

Austrijski socialisti so po prejšnji vojni skušali na zelo diplomatične tipke Angliji. Franciji in Zed. državam dokazati, da je Avstrija nezmožna obstojati v obliki, kot je bila ustanovljena po prvi svetovni vojni, torej naj se jo zdrži z Nemčijo. Prav ta dr. Karel Renner, ki je sedaj predsednik njene vlade, je takrat dokazoval, da će se Avstrija zdrži z Nemčijo, bo silno ojačalo demokratično gibanje v nji. Ampak zavezniške sile so rekale "ne". Adolf se je nasmejal in si mislil: "Menim pa Avstrije ne boste odrekli." Mu je res niso. Ampak koliko hudega je moralna Evropa prevrnil vsled takih zmot. In le začakaj ne bi bili vsled tega tudi zavezniški državni proglaseni za "vojne zločince", saj tisti, ki so res pomagali Mussoliniju, Hitlerju in na japonskim imperijalistom do zadnjega momenta?

Ameriška in angleška vlada se v Evropi bojita komunizma toliko, da vse preveč protrezira tiste kroge, ki so temeljni vzrok socialnega nepokoja. Saj ljudje v Evropi ne zahtevajo drugega kot obetane jim "štiri svobodnici". Ako torej zavezniške vlade verujejo v svoje obljube, čemu ne pospraviti s povzročitelji in s stebi socialnih zlomov?

Ste že skušali pridobiti Proletarju k njegovi štiridesetletnici saj enega novega narodnika?

Na Japonskem so samomorske poslovitve od vlade zahtevali, da naj jim delež vplačanih vsot vrne, češ, da spada dobiček njim, ne vlad. Toda kaj pa, če bi se napadi na zavarovanata podjetja res

HELP WANTED

SECURE YOUR FUTURE NOW! WITH A WELL ESTABLISHED STEEL WAREHOUSING COMPANY

We are hiring today

**Steel Warehouse Men — Sorters
Mikers — Shear Helpers — Laborers**

GROUP INSURANCE — HOSPITALIZATION

PAID VACATIONS

AUTOMATIC INCREASES

Apply now

RELIANCE STEEL DIVISION
1601 SOUTH WOLCOTT

**WE NEED
MEN**

**Peace Time Work
STEEL WAREHOUSE
Work Either of Two Night Shifts**

Need Shear and Slitter Operators and Helpers

Premium Pay

**CENTRAL
STEEL and WIRE
COMPANY**
2924 West 51st Street

Apply 9:00 A. M. to 9 P. M.
Ask for J. Long or D. Steward

Typists and General Office Work

OLD RELIABLE DRUG INDUSTRY HAS A FEW OPPENINGS FOR TYPISTS WITH OR WITHOUT EXPERIENCE, AS WELL AS GENERAL OFFICE CLERKS. OFFICES ON WEST SIDE CONVENIENTLY REACHED BY STREET CAR, "L" OR BUS. POSITIONS ARE PERMANENT. GOOD WORKING CONDITIONS.

APPLY AT

2501 WEST
WASHINGTON BLVD.
CHICAGO, ILL.

WOMEN

Packers

Order Fillers

Packers

Receivers

Mill Wrights

Furniture Refinishers

Cabinet Makers

Many Jobs Also For Unskilled Workers

WOMEN

Packers

Order Fillers

Clerks

Typists

Many Jobs Also For Unskilled workers

Now Is The Time

APPLY TODAY

SPIEGEL, INC.

1038 West 35th Street

Employment office open 8—5 p. m.
Week days—Saturdays 8—2 p. m.

M-E-N

Make your future with the best Company in the Country

Meat Packing Co.

Meat Cutter Helpers — Cleaners — Work in Cooking Department
Shipping Clerk

Good Pay — Bonuses — Group insurance — All kinds of privileges — Paid Vacations — Bonuses for Night Shift

OSCAR MAYER & CO.
1241 No. Sedgwick Street

**EXPERIENCED
FUR FINISHER**
Good pay — Fine working conditions — Apply

524 N. Michigan Avenue
SUP 9121 — Chicago

HELP WANTED

100 BRICKLAYERS

**NEEDED IMMEDIATELY FOR U. S. VETERANS
HOSPITAL**
at Tomah, Wisconsin

54 hour work-week. — Time and a half after 40 hours

Gust K. Newberg Construction Co.
Tomah, Wis.

Apply in person or phone to Chicago office

Tel. State 5140

9 So. Clinton St.

Steady Employment

**Punch Press Operators — Sprayers
Allaround workers**

48 Hour work-week — Bonus System

Excellent working conditions

METAL BOX & CABINET CO.
4716 W. LAKE STREET

We need men immediately for

GENERAL LABORERS

No experience necessary. Good pay while learning
Excellent working conditions. Good transportation

Apply at

3650 TOUHY AVENUE

Or call TOWERS 2122 for appointment

We need men and women for miscellaneous laundry help

WOMEN: Feeders — Folders — Press operators

MEN: Sorters — Pullers — Assemblers

Good pay to start. Paid vacation. Five day week

Good transportation. Excellent working conditions

APPLY

CENTRAL WET WASH LAUNDRY

IRVING 9500 CENTRAL PARK and ELSTON

FRUEHAUF TRAILER CO.

World's Largest Builders of Commercial Trailers

WANTS

BODY REPAIR MEN

MECHANICS MACHINISTS

TO WORK IN MODERN BUILDING UNDER IDEAL CONDITIONS

APPLY TO-DAY

2553 SO. ARCHER AVE.

CALUMET 7980

PRESSERS

Heavy Wool Dresses for
Men and Women

Piecework — Steady employment

North Side Cleaners

5427-31 No. BROADWAY

SPOTTERS

EXPERIENCED
for Women and Men Dresses
and Suits

Steady work
Good pay

North Side Cleaners

5427-31 No. BROADWAY

**Punch Press
Operators**

We offer Top Wages and steady
work to reliable men

APPLY

MATSON

STAMPING WORKS

6049 W. GRAND AVENUE

W-A-N-T-E-D
Experienced
TAILORS, FITTERS and
Shop Foreman
— also —

WOMEN OPERATORS
Knowledge of Army-Navy Uniforms helpful but not necessary

Most excellent opportunity in
Chicago. — Apply in person

Mr. Goldbaum

FORT DEARBORN

TRADING POST

167 W. WASHINGTON STREET

State 7237

DECORATORS

Experts only — Steady position

Report at

National Casket Co.,

Inc.

1911 W. ROOSEVELT ROAD

Fur Finishers

Excellent working conditions

— GOOD PAY —

North Side Cleaners

5427-31 BROADWAY

Ask for Foreman

Dressmakers

For Sewing Buttons & Alterations

STEADY WORK — GOOD PAY

North Side Cleaners

5427-31 BROADWAY

W-A-N-T-E-D

MEN and WOMEN

for

Poultry cleaning

Steady work — Excellent

working conditions

72c per hour for Women

86c per hour for Men

KARSTEN & SONS

1100 FULTON MARKET

HELP WANTED

BURLINGTON R.R.

NEEDS

Telegraphers — Machinists — Boilermakers — Pipefitters
Car men — Freight handlers — Mechanics' helpers — All crafts
Coach cleaners — Signal men — Linemen

Laborers — All classes

LIBERAL AGE LIMIT

Free transportation to job

C. B. & Q. R.R. CO.

Apply 2nd floor, 433 West Harrison St.
or 759 South State Street

DRAFTSMEN

**Layout Detail Men
on Medium and Heavy Machinery**

Several openings with unusual opportunities to
experienced capable men. — 5 day — 40 hour
week. — Excellent salary. — Paid vacation

Group insurance and many company benefits

RAYMONT PULVERIZER

1319 NORTH BRANCH
near Elston and Division Streets

STEADY EMPLOYMENT

One of the Largest Factories in United States
W-A-N-T

All kinds of Laborers

Apply at

AMERICAN CAN CO.

13th and St. Charles Street

EX-SERVICE MEN-BOYS-MEN

16 to 65 years old — 90c per hour

ALL-AROUND WORK IN MODERN GRANERY

Steady positions with overtime after 40 Hours

The best working conditions — Convenient Transportation

Bus Service

CARGILL INC.

122 Street and Torrence Road

LAUNDRY WORKERS

A GROWING COMPANY AT
LIBERTVILLE ILL.

Has openings for Men and Women
Experienced or inexperienced, in
several Depts. — Steady Year Round Work. — Good Earnings'

P. S. — Chicagoans, why not move to
Libertyville, where it is so nice to
live and work for us.

'LIBERTYVILLE
HOME LAUNDRY
LIBERTYVILLE, ILL.'

DIE MAKERS

— Experienced —

Good Wages

Pleasant working conditions

ELGE PRODUCTS CO.

201 N. CIC

HELP WANTED

SLOVENE GIRL to take care of two children, 1-3 year. No housework. Private room and bath. Children go to private playgrounds near building. Attractive salary. Near North Side. SUPERIOR 0420

GENERAL HOUSEWOR and cooking. To work in lovely home on North Side. No laundry. No windows. Stay. Own room and bath.

Call Longbeach 5462

HOUSEKEEPER—Nice Suburban home; mother empl.; own room; pleas. liv. cond.; good wages; 2 children; permanent. — Call: Mrs. Phillips, at Franklin 0335 Daytime. Friday or Monday

WANTED: Exper. Woman; Cooking, gen. housework; stay; middle age pref.; own room and bath. Wellington 8199

RESPONSIBLE GIRL OR WOMAN

— Light Housework — Other Help — Own Room, Radio Experience Necessary — \$20

AMBASSADOR 1728

GENERAL HOUSEWORK. No windows. No heavy laundry. Assist with two children. Own room and bath and radio. Good pay. DOR. 4698

GENERAL HOUSEWORK—White; experienced; own rm. and bath; good wages; other help; 3 school age children. Wilmette 3720. Reverse charges.

BEAUTY OPERATOR

Experienced

5 day week — good salary

Apply now

PALACE BEAUTY SHOP Van Buren 0028

BUSHELMAN or PRESSER Experienced. Top salary Steady position Good transportation 3022 MILWAUKEE AVE. Alb. 4655

BEAUTY OPERATORS

Good pay and commission Steady. — Pleasant working conditions. — Ask for Mildred Green — Bel. 6737

MANICURIST — exper.; 5 day week. pleasant working conditions Steady

PARK LANE BEAUTY SHOP 2842 N. Sheridan Buc. 1430

GIRL OR WOMAN

25 to 35 to care for 2 small boys. Lovely home for some young girl. No heavy work. — Stay. Phone CANAL 5221

GENERAL HOUSEWORK and COOK Assist with cooking. Other help. Own room and bath. Top salary. References required. Call between 9-1. Phone BUCKINGHAM 3823

COOK, GENERAL HOUSEWORK Stay. Own room and bath. \$30 3 adults, child 7 in school all day. Phone BUCKINGHAM 0070

GENERAL HOUSEWORK Assist cooking. — Small family. Good wages. Stay. References. Phone DORCHESTER 3225

GENERAL HOUSEWORK and COOKING. (White.) Expd. 4 adults. Own room and bath. No laundry. — \$25. Phone LAKEVIEW 4118.

GENERAL HOUSEWORK Glenview. Plain cooking, personal laundry. One child. School aged. Own room and bath. Stay. Salary \$25 to \$30. Call WHITEHALL 5353 for appointment.

COOK and 2nd MAID Other help. Experienced. Highest wages. 3 adults. References requ. SUPERIOR 2367 Call Monday between 8 to 10 a. m.

GENERAL HOUSEWORK No laundry. No cooking. Assist children. Stay. Some free evenings and every Thursday and every other Sunday off. Top sal. Phone AUSTIN 5050

GIRL for general housework. No laundry. Assist with 2 school aged children. Stay. Pleasant North side apartment.

Phone BRIARGATE 9292

FACTORY HELP — GIRLS
to hang nets. Pleasant light work
Also **MEN — 2 PACKERS**
for shipping dept. Good wages
Apply Mr. Kennedy
LINEN THREAD CO.
158 W. Hubbard St. Sup. 8674

SHEET METAL
and
TRUCK BODY BUILDERS
TRUCK MECHANICS
Apply at once
1821 WEST 33RD PLACE

GENERAL HOUSEWORK
No cooking. No heavy laundry
Assist two children
Salary \$25
SHEDRAKE 7456

GENERAL HOUSEWORK
NO LAUNDRY NO WINDOWS
TOP SALARY GOOD HOME
MIDWAY 5206

GENERAL HOUSEWORK
and cooking: 2 adults; 2 boys, 6-9
7 room apartment. Own room, \$30
Hellberg, 850 Margate Terr.
EDGEWATER 3316

MAID — PLAIN COOKING
Light housework; no laundry;
no heavy cleaning; 2 children
and infant tended by mother.
9:30 a. m. through dinned, N. East
Evanston. Salary \$30 week.
GREENLEAF 6253 for appt.

COOK — CARE SMALL APT.
2 ADULTS. PER. LAUNDRY
\$25. — GO.
BELMONT 1744

HOUSEKEEPER
Good home. Own room. Top salary
Must like children
No heavy work
Call ROCKWELL 3478

GENERAL HOUSEWORK
No cooking. — Light laundry
Own room and bath
\$25 to \$30
Phone WELLINGTON 4871

COOK and General housework
Good pay. Stay. Own room
and bath
Edgewater Beach Apartment
LONGBEACH 5136

SLOVENE MEN
You are needed. Make a 100 dollar
1 week. Selling portrait coupons
Good future
GROVEHILL 0765

GIRL WANTED
General housework.
Stay nights home. Top salary
SAGINAW 1773

GENERAL HOUSEWORK
Assist with cooking. Other help.
Stay. No laundry no windows
Good salary
Phone PLAZA 1696

GENERAL HOUSEWORK
COOK — WHITE — \$30
Small apt. Other cleaning help
Assist 4 year child
HYDE PARK 0744

Wanted immediately
MEN — TAILORS
ERO MNFG. CO.
714 W. MONROE STREET

LADIES DRESSMAKERS
To work on Singer machines
ERO MNFG. CO.
714 W. Monroe Street

CANDY WORKERS
Pleasant working conditions
Good pay
The House of Merrick
6334 Roosevelt Road
Tel. Estbrook 2388

DRESSMAKERS
Pleasant working conditions
GOOD PAY
ROTH DRESSES
325 West Jackson

MAID—PLAIN COOKING, LIGHT
housework, no laundry, no heavy
cleaning. 2 children and infant
attended by mother. 8:30 thru
dinner. Pleasant environment in
N. E. Evanston. Salary \$30 per
week. Phone Greenleaf 6253 for
appointment.

BEAUTICIAN or HAIR STYLIST
Man or woman. High class. —
Good Hours. \$50.00 a week. Guar-
anteed and 50%. Closed Mon-
days.

TWO SISTERS BEAUTY SALON
446 E. 79th St., Radcliffe, 4610

OTON ŽUPANČIĆ:

ZA TRST

Something is rotten in the State of Denmark. — Nekaj je gnilega v državi Danski. Shakespeare.

Kako jasna je misel, kako ravna je pot preprostega naroda. V velikem svetovnem spopadu se je slovensko ljudstvo, po zlomu Jugoslavije raztrgano in potlačeno, neutegoma oddočilo za tisto stran, ki se je borila proti nacizmu in fašizmu za svobodo, za samoodločitev narodov, za harmonično sodelovanje vseh zdravih sil v človeštva. Prvi dan po zasedbi Slovenije je zgrabilo za orožje kljub okupatorskemu strahovanju, kljub zapeljevanju in mamljenju domačih izdajalcev, ter si iz imпровiziranih krdej polagoma ustvarilo z ostalimi jugoslovanskimi narodi krasno organizirano udarno vojsko, ki je bila pod vodstvom maršala Tita kos vsem vrstam modernega vojevanja ter v neverjetnih junashkih poohodih priborila nazaj jugoslovansko ozemlje in tudi vse kraje, kjer je slovenski rod petinjak let ječal pod trdim tuji jarmom. Med najimenitnejšimi pridobitvami je bilo čudočito zavzetje Trsta, katerega svobodoljubno prebivalstvo je samo sodelovalo z jugoslovanskimi četami ter jih z veseljem pozdravilo kot osvobodilno armado.

V Trstu postavlja slovensko-italijanska fronta v lepi slogi oblast, ki jo priznajo pripadniki obeh narodnosti tega živo utrijočega mesta ob Jadranu; dogovore se za bratsko sožitje v okviru federativne jugoslovanske države, rejejo sporazumno pereči vprašanja, skrbe za prehrano, za obnovno gospodarskega življenja, skratka: v najkrajšem času ustvarijo v malem načrt in vzorec za tisto, kar naj bi se ustvarilo v velikem posvud, kjer naj vlada prava demokracija, tista, za katero se je napredni svet leta in leta boril. V radostnem tekmovalju teče delo, jugoslovanske čete vzdržujejo zgleden red, ljudje dajejo duška v svojem zanusu v večičastnih manifestacijah, in človek bi mislil, da je ni zapreka za prost razmah gmotnega in prosvetnega življenja na teh ugodnih tleh.

Toda ne! Taka jasna misel, taka ravna pot v mirno bodočnost je naivnost ljudskih monžic, naivnost malih narodov. Tržaško zavedno ljudstvo in slovenski narod si ne smeta sama krojiti svoje usode, ne smeta uživati sadov svoje prilete krvi, ne smeta izvajati demokratičnih načel v svojem območju. Naša zmogovita in priljubljena armada se poslovi od osem tisoč tovarishev, padih v zadnjih bojih, in samozavestno odkoraka iz Trsta, da prihrani svetu novo prelivanje krvi. Res, zgodilo se je: narod, ki se je prvi priključil zaveznikom, je dobil po štiri-

...

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, tudi snačačev je treba za tiste, ki se sami ne utegnijo zatekati v delo sanj — izumitelji novih idej, oblikovalci novega sveta, sveta resnice in pravice in svobode in življenja ki je tako lepo, da je vredno umirati za nj. Ako bi vaši ljudje, ti moji daljni prijatelji mogli slišati moj glas, klic mojega gnevja in ogrečanja in obupa, oni bi se ne smejal, prisluhnili bi, zamislili bi se in povzdignili besedo ki vem da so glaša z mojo, in napravili bi tožbo in izrekli bi otožbo, najkršitvijo človečanstva, ki so ga v mojim narodom in njegovu usodo.

Dobrih prijateljev sem imel med Anglezij in jih imam še, ako so po gostom umiranju te dobe ostali živi. To so vaši znanstveniki, pisatelji in pesniki, vaši mislici in sanjači — da, t

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Ponovni apel v prid Primorja

Ob pisanju te kolone še ne vemo, kako bo rešeno vprašanje slovenskega Primorja, Gorice in Trsta. Pravilna odločitev v prid Slovenije in Jugoslavije ne bo vitalnega pomena samo za Slovenijo in Jugoslavijo, marveč za vso centralno Evropo in Pondonavje. Za Italijo Trst ne pomeni ničesar, kajti kot pristanišče ne more služiti Italiji: večjega pomena ji je tržaško zaledje, ki pa je izključno slovensko in bi po vseh božjih in človeških postavah moralno spadati Sloveniji.

Italijanski imperialisti, med njimi tudi liberalci in progresivi, si nikakor ne morejo zamisliti Italije brez Trsta in posrednjega zaledja, dasiravno so že nehal opuščati svoje zahteve po Istri, Reki in Zadru. Da bi Italiji ohranili Trst in Gorico, so se oprijeli popolnoma nove nakane, s katero hočejo vplivati na zaveziške velesile, da se to vprašanje reši v smislu principov "demokracije". Italija, ki je celih 25 let vihtela svoj imperialistični bič nad našimi Primorci in se je leta 1941 polastišla še druge tretjine zatirane in preganjane Slovenije z ognjem in mečem, se sedaj opira na "demokracijo in pravičnost"! Kakšna ironija!

Slovenci se dobro zavedajo, da pripravljajo rešitev perečega problema. Ampak italijanski diplomati računajo na to. Pripravljeni so izročiti glavni del jugoslovanskega prebivalstva Jugoslavij ostali del pa bi tvoril le manjšino v prebivalstvu, kajti če prestejemo italijansko govorče Tržačane in Goričane in primerjamo njihovo število z zavetnimi Slovenci v ozemlju trikota Trst-Gorica-Tržič, tedaj bodo številke pokazale, da so

Slovenci v manjšini. Bilo bi torej "demokratično", da ta "večina" odloči, kam naj spada Trst, Gorica in Tržič. Tega trika se znajo italijanski propagandisti oprjeti, zaveznički pa na njega nasesti.

To bi bila politična koluzija, naprjena, da izkoristi demokracijo in justico v prid Italijanskemu imperializmu in imperijalu. To bi bilo norčevanje z Atlantsko deklaracijo in posnehanje principom starih svobodščin. To bi bila zmaga nacifašizma nad vsemi zaveznički, ki bi nasledili tej potegavščini. Te bi bila zmaga Hitlerja in Mussolinija!

SANSov tajnik je v imenu organizacije postal državnemu tajniku Byrnesu v London sledčo brzjavku, v kateri se apelira na ameriško-delegacijo za pravično rešitev primorskega vprašanja.

September 12, 1945.
Hon. James F. Byrnes,
Secretary of State,
American Embassy,
London, England.

The injustice caused to the Slovenian people by the London Pact of 1915 must be undone. The 650,000 Yugoslavs under Italy must be reunited with their Mother Country together with the Lands they are occupying for the past 1000 years. These Yugoslavs — our first and bravest Allies — cannot be left under the domination of the Italian minority which inhumanly persecuted them and contrary to the principles of democracy and justice denied them the right to use their own language, own schools and the privileges of a free people. America never subscribed to the unjust treaty of Versailles, nor to the London Pact. She cannot subscribe to it now. The territory east of Soča river should be ceded to Yugoslavia as a unit to its liberators — the Yugoslavs — eight thousand of whom layed down their lives to free this part of their homeland from the German and Italian invaders.

Our Great President Roosevelt promised all freedom-loving peoples through the Atlantic Charter their right to liberty, self-determination, and the Four Freedoms. America cannot at this late hour retract these promises to Yugoslavia under Italy without ignoring the great cause for which our President died.

In behalf of one quarter of a million of the Slovenian Americans we fervently request that

ODLIKOVANJE SO VELIKO CAST. Ampak ako je človek za zmerom počabil, mu-ni ključek koliko za kolajno ali medaljo. A običaj je pač tak, da jih v vojnah delimo vsekričem, in tako je bilo tudi v minuli vojni. Gornje je slika, ko je predsednik Truman delil kongresne medalje največji skupini odlikovalcev naenkrat, kar pomni naša zgodovina.

the justice be upheld and that the unfortunate victims of the Fascist imperialism be granted their right to join their Motherland Yugoslavia.

One million and seven hundred thousand Yugoslavs perished in their struggle for Freedom. No greater tragedy could occur than if their sacrifice were in vain. Italy violated all the laws of humanity by its inhuman treatment of the Yugoslav majority in Venetia Giulia and Triest. She lost the war and must pay the price of the vanquished. Therefore Venetia Giulia, Trieste and the territory east of Soča must be returned, where it rightfully belongs — to Yugoslavia.

This is the wish of the democratic forces in the territory involved and this is the wish of the Americans of Yugoslav descent.

America must uphold the principles of justice and democracy, and remain the champion of the Four Freedoms.

SLOVENIAN AMERICAN NATIONAL COUNCIL
Mirko G. Kuhel Secretary.

Bolj obširno spomenico je SANS predložil državnemu departmantu ter zunanjim ministerstvom Sovjetske zveze Britanije Francije in Kitajske že avgusta meseca. Isto spomenico je osvojilo tudi Narodno vječes ameriških Hrvatov in poslalo na pristojna mesta, kakor tudi Združeni odbor Amerikanec jugoslovanskega porekla. Združeni odbor je obenem posvetil obsežni del tekoče številke svojega biljetina tržaškemu vprašanju ter v 30.000 izvodih natisnil brošurico z naslovom TRIESTE, katero je spisal velik slovenski prijatelj profesor A. J. P. Taylor, docent angleške univerze v Oxfordu. SANSov častni predsednik je poskrbel, da so člani ameriške delegacije prejeli iztisek te brošure še pred začetkom konference zunanjih ministrov. Ta brošurica se izčrpno peča z vsemi panogami primorskega vprašanja in prepravljeno dokazuje da leži srečna bodočnost Trsta v faktorju, če bo pripadal Jugoslaviji.

Druga važna oseba ki vrliva strup v zdravila naših Primorcev je bivši državni podstajnik Sumner Welles, ki ponovno raztresava svojo nedovost in se opira na italijansko statistiko, ko

propagira, da mora zapadni del Primorske spadati Italiji, Trst pa naj bi postal "prosta luka" pod italijansko zastavo. Ogrevanje za "Morganove ali plavo črto". Vse Primorje naziva "istrski polotok" ter pravi: "The greater part of the peninsula, however, is inhabited by Italianate peoples and should remain Italian."

Primorci, ali se strijajte, da je večina doma "poitalijancem" in mora vsled tega spadati pod Italijo.

Ni nam znano, kaj je uradno stališče Amerike glede tega vprašanja. Najbrž je le deloma naklonjeno Jugoslaviji. Sreča pa je vseeno, da Amerika na tej konferenci ne zastopa g. Welles, sicer bi Jugoslavija vlekla še bolj ta kratko.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

pa je bila "ogoljufana". V tem pravcu zliva potoka solza namazani H. V. Kaltenborn, ki je pred nekaj dnevi dejal, da sta Francija in Anglija obljubili Italiji tudi nekaj nemških kolonij v Afriki, po končani vojni pa sta vse sami pograbili in pušteli ubogo Italijo na cedilu. To "krivico" je baje treba popraviti sedaj. Tale Kaltenborn ima posebno piko na Titovo Jugoslavijo ter Sovjetsko zvezo. Bil je prvi, ki je Tita obdolžil, da ne izpoljuje zaključke jaltiske konference in kasnejšega sporazuma med jugoslovansko, londonsko ter terensko vlado. To je bila politična propaganda koluzija in sofizma, za katero se je skrival načrt svetovne reakcije, da med zaveznički diskreditira ustvaritev programa narodno-ovsobodilne fronte in mu nadežne "komunistični značaj". Taka hudobna propaganda se bo nadaljevala, dokler obstaja le iskrica upanja med ubego reakcijo, da je morda še mogoče preprečiti preroj Nove Jugoslavije in Nove Evrope. Najlažji način za diskreditiranje Titove vlade je skupen nastop v volityah. Iz Budimpešte poročajo, da s prva socialistična zveza ni dišala, a so jih končno komunisti le prepričali, da je za oboje boljše, če tve stranki enotno nastopata.

Vse dovoljene stranke si v kampanji na vso moč prizadevajo pridobiti čimveč volilcev na svojo stran.

Na Madžarskem ljudstvo še nikoli ni imelo splošne, enake in tajne volilne pravice. To je prvič, da jo ima, in zato bo tudi prvič, da bo v njih zmagalo ljudstvo, dočim so pre dobili v vseh volitvah večino magnatov in drugi privilegirani sloji.

Zelo agilna v kampanji je poteg omenjene kombinacije tudi agrarna stranka. Njen znak je srp, a brez kladiva. Buržavzne stranke pa so vsled svojega fašističnega nagnjenja in zaradi svojega sodelovanja med vojno in nacijo razpuščene. Ker imajo vsled svojih bogataških zvez v inozemstvu veliko prijateljev, apelirajo na njene, naj nikar ne prepuste Madžarske komuniste, ker ako se to zgodi, bo starega madžarskega plemstva in stare madžarske kulture konec.

Ste že skušali pridobiti Proletarju k njegovi štiridesetletnici saj enega novega naročnika?

Na Vidkum Quisling

Dogodilo se je, da je baš na Norvežana padla čudna znamka, ki označuje izdalca. Bil je to Vidkum Quisling. Verjet je v nacioni teoriji vzdvišenih ljudi ariskskega plemena, h katerim se pričevajo Norvežani že dolgo, dasi ne z pacističnimi motivi.

Vidkum Quisling se je nekoč smatral za komuniste potem pa je Rusijo in komuniste zasovraščil toliko, da se je Hitlerju udnjal v službo. V svojem zagovarjanju se je branil v glavnem stališča, da mu je bilo za civilizacijo in za Norvežko, toliko, da je storil vse, kar je zmogel proti Rusiji.

Obravnava je trajala dokaj dolgo in njen rezultat je bil, da je bil Quisling, ki je dal ime vsem drugim kvizlingom, obsojen v smrt.

Ste že skušali pridobiti Proletarju k njegovi štiridesetletnici saj enega novega naročnika?

Dr. John J. Zaverink
PHYSICIAN AND SURGEON
3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P.M. —
(Except Wed. and Sun.)
6:30 to 8:30 P.M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postopeč v četrtek in George Marchar WGES, 1360 kilocycles.

Ste že skušali pridobiti Proletarju k njegovi štiridesetletnici saj enega novega naročnika?

Seja gl. odbora SANSA delo dobro skončala

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Torej se je JPO-SS odločil za nekaj, kar je tam nujna potreba. Jovan Golmajer je v slovenki in jugoslovanski javnosti nana osebnost in vreden vseg apanja. Njegov naslov je ulica kr. Aleksandra 312, Beograd. Arapak Jim ne gre lahko, ker ima v vseh teh stvari tudi Molotov nekaj besede in kot pravi Harold Laski, se bo polagoma stresel star angleške vranje politike tudi Ernest Bevin.

Načrte izgube v Okinovi

V borbi za Okinavo so značilne načrte izgube 39 bojnih ladij in 24.661 mož. Omreženih 30 žadij je bilo potopljenih, 223 pa porušenih.

Premog v pomoč Evropi

Tajnik notranjih zadet Harold Laski pravi, da bo dobila Evropa do konca leta nad osmim milijonom ton premoga iz Amerike.

Izmed članov eksekutive so udeležili seje Elbin Kristian, Janez N. Rogelj, F. A. Vider, V. Cankar, Mirko G. Kuhel, Anton Krápec, Leo Jurčev, Jakob Zupan in Frank Zaitz.

Nadzorci so bili tudi mnogo gostov.

Vprašanje Italije v Londonu zelo sporna točka

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nemu tajniku Byrnesu in pa angleškemu ministru vnajnih zadev Ernestu Bevinu dobro in zelo na glas rečeno.

Cemu naj se Italiji za njene zločine kaj vraca, kar ni njenega? A se ji vendarle pomaga veliko bolj kot pa na primer Jugoslavijo. Cemu? Zato, ker je po stiševu prebivalstva velika dežela in jo naš kapitalizem, pa angleški, francoski in drugi skupa rešiti za stari red. Seveda, Vatikan ima pri tem veliko besedo.

Na drugi strani so ljudski interesi, in s tem je tudi nova Jugoslavija. V svoji vnapni politiki se opira na Sovjetsko unijo. A tudi ako Molotov vsled koriščenja svoje dežele kaj popusti, Jugoslavija gre svojo pot. Zahvale svoja tako odločno, da je bilo gospodom ministrom na sejstanku v Londonu kar nerodno. Neprijetno.

Jugoslovanska vlada je na primer vrgla zaveznikemu potestvju v Italiji (Angležem) in Američanom očitek, da podpirajo in ščitijo vojne zločince Italijane in druge, ki so pobegnili v njihovo varstvo iz Jugoslavije. "Izročite jih nam, pa jih bom v vaši navoročnosti sodili po zaslужenju." Ampak izgleda, da angleško-ameriška reakcija noči, da bi se jugoslovanske ter italijanske vojne zločince sodile tako, kakov želi in zahteva jugoslovanska vlada, ki pa vzlči nekaj prave demokracije tja. Proti Bilbu in njegovemu bigotskištvu se je nedavno potožila nekaj dekle italijanskega pokoljenja in senator Bilbo je odgovoril pismeno z nagovorom "Dear Dog". Zamorec naziva z "niggers" in žige, ki kajek ("Kajks"). V teku je kampanja za zahtevo, da se tega bitiga izključi iz zbornice. Gornje je bivši vojak Edward Bykowski, odlikovan s purple heart, ki je proti Bilbu piketiral pred senatno zbornicijo.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnosti. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na čas in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost nadram listu.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska
knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. LAWNDALE AVENUE
CHICAGO, 23, ILLINOIS

Potrebna še vedno
v pomoč pri
razvedrilu!
Kličite vas
War Service Corps
Office
WABASH 0528

"Ne hotela bi zamuditi
niti ene ure tega!"

Hvala mojemu električnemu štedilniku, da
sem lahko v pomoč malčkom pri njih
razvedrilu!"

"Ne hotela bi zamuditi niti ure, da bi ne bila na razpolago mojim malčkom pri njih učenju raznih ročnih del. Časa imam dovolj, zakar se imam zahvaliti mojemu avtomatičnemu električnemu štedilniku. Deluje takole:

Prej ko zapustim dom, denem jedila v peč, uredim avtomatični časovni kontrolnik in se podam z doma. Ob povratku je moje kosilo v redu za serviranje. In vse redilne snovi ostanejo v jestivnici. Ko denem kosilo na mizo, bi morali videti, kako hitro je vsak griljaj pošpravljen iz nje!

V resnici, kuhanje z elektriko je lahko, čisto in ekonomično. Ne pozabite si zagotoviti avtomatični električni štedilnik ko hitro se pojavi na trgu."

COMMONWEALTH EDISON
COMPANY

N. 1983.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO 23, ILL., September 19, 1945.

"Big Business" Could Live On Its "Fat"

Millions of workers may have a hard time getting along in the post-war period, but corporations could live on their war profit "fat" if they did not turn a wheel for years.

That is the meaning of a report published recently by the securities and Exchange Commission.

It says that "the net working capital of American corporations reached another new high in the first quarter of this year. During the three months January through March, 1945, their working capital increased by \$1,400,000,000, to a peak of \$46,900,000,000."

"Net working capital" is the amount of cash and other assets quickly convertible into cash, held by the corporations after paying every cent they owe to any one.

The report says the \$1,400,000,000 increase consists entirely of profits which the corporations "retained after paying taxes and dividends."—Labor.

RADICALISM IS SWEEPING WORLD

Free Enterprise Can Survive Only 10 Years in U. S.

BY DANIEL J. TOBIN

It was somewhat of a joke to those of us who know the situation to pick up the newspapers, especially the conservative, Republican, big business newspapers, and read in the editorial columns about the labor victory in the British elections.

I read one paper in Boston which said: "There is no need of the business interests of the United States being in the least disturbed over the British elections."

And it went on to say: "The leaders of the Labor Party are very conservative men, mild Socialists, who do not believe in any such doctrine as is practiced and prevails in other countries of the world, such as in Russia."

Well, let us analyze the platform on which the Labor Party won out. First, nationalization, or the taking over by the government of public utilities, and especially coal mining.

Railroads will be taken over by the government. Also electric light companies, and I think tramways, or street cars and busses.

But the platform on which they were elected goes further and says the Bank of England will be taken over by the government. Now the Bank of England is the oldest private banking institution in Europe, much older than any of our banks in New York. At one time the Bank of England defied the government and refused to make loans that the government had endorsed, especially around the time of the purchase of the Suez Canal.

What would our business people in this country think if all the big, powerful national banks in the United States were taken over by the government? There is no individual or institution as blind as the individual or institution that refuses to see the light.

Personally, I do not favor radicalism, or doctrines that would destroy honest and legitimate trade and enterprise. But you can rest assured that the victory in England for the Labor Party, which, by the way, was away beyond the anticipations of the leaders of the Labor Party—I repeat, you can rest assured it is the first important step towards the disestablishment eventually of private enterprise in all large interests and industries.

What are we going to face in this country?

Are we going to be the only large country in the world with powerful invested interests that will permit private enterprise to exist?

France has gone thoroughly Communistic, as it now appears.

Germany will never be a power again in the industrial world, or if it is, you can rest assured that private enterprise will not have much to say in the affairs of Germany.

Poland, Czechoslovakia and Italy all have gone farther and farther towards the doctrines of extremism. And remember this: that there are large investments of American capital, of big business, in nearly all the countries of Europe.

What about China?

It has been claimed—and has not been satisfactorily disproved—that in a referendum vote of the so-called Free China they would favor the disestablishment of free enterprise.

In other words—let's be plain with each other—China, especially northern China, is leaning strongly towards Communism.

Spain is not a great, important nation, and is almost bankrupt, and no one knows what is going to be the ending in Spanish affairs. This we do know: that Franco and his form of government are ready for the junk pile.

Where do we stand, then, as the

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

IN THE WIND

From THE NATION

DEBATE: The Chicago Sun of August 26 carried the following advertisement: "Town Club weekly public forum... Today at 3 p.m. 'What Should We Do With a Defeated Japan?' Speakers: 'Yes' Irving Pflaum, foreign editor, Chicago Times. 'No' George Kao, Chinese News Service."

PROBLEM: An Associated Press dispatch from Madrid on August 23 reported "A committee of directors of leading Spanish newspapers and magazines will be named next month to find a formula easing the present complete international censorship without exposing Franco regime to attacks by the opposition."

TROPE: "The European enemies are vanquished" says an advertisement in the August 12 issue of the Sunday Guardian, Port of Spain, Trinidad, "and Gibraltar is intact, impregnable, and redoubtable as ever. This rock has stood the test of time. In Trinidad we have built this Gibraltar of the Cleaning and Dyeing Industry. It took us over sixty years to build this unshakable rock. It has also stood the test of time an tribulation and today it stands as firm as ever under its present generals R. J. Clamens and Roy Clamens. All loyal subjects can depend on the excellence of our service at Gibraltar."

LABOR: The Metropolitan Music School, New York, has signed a contract with the Music Teachers Chapter of the Teachers Union Local 555, C. I. O. This is the first music school in the country to have a union contract.

OBSESSION: John O'Donnell of the New York Daily News is still fighting Franklin D. Roosevelt. In his column of August 30, on the Pearl Harbor report, he called the late President: "No. 1 public enemy of the United States in that horrible and shocking disaster."

PHILOSOPHY: "It is a bad habit to reflect much upon the meaning of life?" asked Dr. Albert Edward Wiggam in his column, Explore Your Mind, in newspapers of August 24. "Worse than bad," he answered, "it's dangerous, unless you enjoy a nervous breakdown."

AD HOMINEM: Dr. John P. Peters, professor of medicine at Yale, spoke for the Wagner-Murray-Dingell bill in a debate on health insurance over Station WOR August 28. Dr. Morris Fishbein, editor of the Journal of the American Medical Association, answered his arguments by asserting that Dr. Peters was not a practicing physician. But even less is Dr. Fishbein. He has worked for the Medical Association ever since he completed his internship. And Dr. Peters is on the staff of the New Haven Hospital and the New Haven Dispensary.

WARTIME STRIKE LOSS IS UNDER PEACE YEARS

Contrary to propaganda in the newspapers, "the percentage of lost time from all strikes during the war was far below the losses of peacetime years," Chairman George W. Taylor of the National War Labor Board declared.

"In addition, strikes were halted far more quickly than ever before in history" he said. "The wartime voluntary program for peaceable settlements has indeed served America well."

rifle. What do you think? Not bad... now but give me home any time. We are so darned home-sick, everyone of us.

I thought I was going to write only about the liberated peoples at the time these series of articles began to take shape but now I find a tumult of events piling up, and consequently all out of sequence. In fact, I can see that the "end" was written first. Now I'll progress to some of the incidents that happened first, from the time our boat left New York and my outfit became a part of the bloody machine—war. Once in a while I wonder if people at home are still interested in what happened "over-there" ... and if the true, horrible pictures were brought home to them, greater effort would be made to bring about a just and lasting peace.

(To be continued.)

WILL U. S. A. BLOCK THE ROAD?

Pondering the possibilities of the British Labor Party victory on a Socialist program of nationalization of basic industries and the Bank of England, American Socialists may logically regret that it was Britain, and not this country, that took the step at this time.

Economically, if not psychologically, America is ripe for a change to democratic Socialism. Britain, on the other hand, will have many difficulties to overcome which would not confront this country.

England itself is not self-sufficient to the degree that we are. The degree of prosperity achieved by English workingmen has been built upon the exploitation of colonial peoples; the island must import food to prevent actual starvation; to import it must export; and to export it must do business with a United States of America whose economic policymakers are hostile to Socialist ideals and objectives.

England must care about what America thinks of her, while America would not have to worry about the opinion of other nations. American workers could proceed with the building of a Socialist cooperative commonwealth unhampered by the road blocks which anti-Socialists now can place in the way of Britain.

Even before the Labor Party victory, the question must have come to the Socialist leaders of Britain: "Will the capitalist U. S. A. attempt to hamper our progress?" If their fears on that score prove to be well founded it will be because the workers of America are still holding fast to the policy of collaborating with the exploiters of labor for the purpose of making the private-profit economy work as long as possible.

It is deplorable that American Labor has not gone into politics with a positive program of its own. For there is no limit to what the workers could do for themselves if they decided to act without regard for the profit interests of the few people who control the economy of this nation.

Perhaps the reason why the American workers permit their nation to be the last remaining bulwark of a mis-named "free enterprise" system is because the change to planned collectivism, while desirable now and ultimately inevitable, is not a pressing need.

The Declaration of Independence asserts that people suffer wrongs as long as they are sufferable. Up to this time American workers have suffered plenty—from insecurity, from depressions, from regimentation and from war. But they still are able to "take it." Will we Americans have to walk the capitalist road through militarism and totalitarianism before we rise in our might and overthrow an economy which is not fashioned to the best interests of humanity.—Reading Labor Advocate.

LIBERATE ITALY'S EMPIRE

If, as reported from London, Secretary Byrnes intends to propose that Italy be assigned as United Nations trustee over her former African colonies, he has taken a very wrong turn. The colonies certainly should go under United Nations trusteeship. But to reinstall Italy over Mussolini's Fascist empire violates all reasons.

Italy, by the terrible cruelties and exploitation practiced in this empire, and by joining Germany against the Allies, has forfeited the lands in question. Italians are hated in them. We trust that a new Italy, devoted to freedom and democracy, is in the making. But the stricken, confused Italy of today needs assistance quite different from making her master in an enterprise for which she lacks anything approaching adequate present capacity.

What to do with Italy's African empire admittedly is a difficult question—if approached on the basis of deciding what settlement will best serve certain interests in a contest between great powers. It is by no means so difficult if approached with the simple intent of finding the solution that will best serve the advance of the peoples to be administered, and thus best serve peace.

If that approach is taken, the colonies will be governed by a commission composed of experts of mixed nationalities, under direct authority of the United Nations Trusteeship Council itself. Such a commission—with no single ruling nation's ax to grind, and chosen for maximum effectiveness in assisting the peoples under it to achieve capacity for self-government through educational and economic advance—is not only the right solution for Libya and Italian East Africa. It could set an example in those areas that would encourage emancipation elsewhere; an example to subject peoples, to colonial powers and to the United Nations. That should be the American program.—The Chicago Sun.

CONGRESS GIVES TO CORPORATIONS

Perhaps our capitalist lawmakers have been reading Holy Writ to learn that "unto him that hath shall be given." At any rate, Congress has given these corporations with big surpluses in their treasuries a free gift of \$5,700,000,000.

It was a tax relief bill, passed in the Senate, without any record being taken of how the individual members voted, and approved by the House with no essential changes.

The explanation of that little hand-out is that Congress wants to encourage corporations to reconvert their industries.

It is worth at least passing comment that this type of rationalizing government paternalism for a selected class is being employed by the very people who shout loudest against "government controls" and for "free enterprise."

It is also enlightening to understand that, on the same day the Congress gave that hand-out to the big boys, the Securities and Exchange Commission announced that those highly-favored corporations have available a capital 63 per cent higher than they had in 1939.

To ordinary people it will seem that what the "tax relief" action really is, is nothing but a gift to people who already have made monstrous profits out of the war.

But what do the opinions of ordinary people matter? It is the ordinary people who have persistently voted their approval to an economy whose chief purpose is the enrichment of an owning class at the expense of a working class. Those ordinary people voted for "free enterprise"—without stopping to understand that "enterprise" is the prerogative of a very few people.

Well, the owning class is getting what it wants. It's getting it for only one reason. Because most Americans, in rejecting the Socialist program, give the right of way to class legislation and human exploitation.—Reading Labor Advocate.

SOME ODDS AND ENDS

"Now party politics can resume," say the party politicians, and joyfully begin to overhaul their vocabularies, put away in the closet in 1942. Out come the old words, as good as new. Incompetent, inept, radical, starry-eyed, sinister, subversive, radical, demagogue, dictator, tool; usurpation, regimentation — how they bring back the good old, prayer days! Dust them off. They will do again.

—The New York Times Magazine.

A fellow who is always declaring he's no fool, usually has his suspicious.—Wilson Minzner.

In the furor over atomic energy, we tend to overlook radar, which NAM.—The Brewery Worker.

in a way is even more wonderful: Read backward it spells radar.—"Senator Soaper" in The Cincinnati Times-Star.

A great many prominent family trees were started by grafting.

The National Association of Manufacturers is threatening a sit-down strike unless OPA lifts price ceilings. War manufacturers, sitting on a 28-billion dollar tax rebate from the Federal treasury, feel they can afford to refuse to play ball. OPA, with the jobless worker in mind and with fear of inflation, is anxious to hold down prices. The battle line-up: OPA vs. NAM.—The Brewery Worker.